

PROTOKÓŁ
Z KONTROLI DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO ZESPOŁU DO SPRAW ORZEKANIA
O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W MALBORKU
w zakresie:

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku¹
(dalej: Powiatowy Zespół);

2. Przedmiot kontroli:

- zgodności wydanych orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności;

3. Okres objęty kontrolą:

od sierpnia 2025 r. do października 2025 r.²;

4. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:

Kontrola kompleksowa, na podstawie ustawy dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych³ (dalej: ustawa o rehabilitacji);

5. Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

od 27 maja 2026 r. do 17 lipca 2026 r.;

6. Kierownik jednostki kontrolowanej:

Pani Jolanta Banaszewska - Przewodnicząca Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku;

7. Skład zespołu kontrolującego:

- Monika Szczesiak – Sekretarz Zespołu, kierownik zespołu kontrolnego;
 - Karolina Majewska – lekarz;
 - Grażyna Brzezińska – psycholog;
 - Przemysław Doliński – inspektor wojewódzki;
- posiadający upoważnienie Wojewody Pomorskiego z dnia 18 marca 2026 r. udzielone zgodnie z art. 6c ust. 6 w zw. z art. 6c ust. 5 ustawy o rehabilitacji⁴ (dalej: artykuł ustawy);

¹ ul. Armii Krajowej 70, 82-200 Malbork

² W tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność

³ (Dz.U. z 2025 r. poz. 913)

⁴ art. 6c ust. 6 w zw. z art. 6c ust. 5

Spis treści

1. Cel, rodzaj, przedmiot kontroli.....	3
2. Usytuowanie strukturalne Powiatowego Zespołu.....	3
3. Warunki organizacyjno-techniczne Powiatowego Zespołu.....	3-4
4. Kadra Powiatowego Zespołu i formy jej zatrudnienia.....	4
4.1. Członkowie zespołu.....	4
4.2. Pracownicy obsługi administracyjno-biurowej.....	4-5
5. Prawdliwość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur określonych w rozporządzeniach.....	5-6
6. Opis czynności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku (procedury wydawania orzeczeń).....	6
7. Prawdliwość rozpatrzenia wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności pod względem formalno-prawnym.....	6-7
8. Terminowość rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.....	7-9
9. Ustalenia orzecznicze.....	9
9.1. Ocena lekarza – członka WZON.....	9-10
9.2. Ocena psychologa – członka WZON.....	11-14
10. Podsumowanie oceny działalności jednostki.....	14

Cel, rodzaj, przedmiot kontroli

O rozpoczęciu kontroli kompleksowej powiadomiono kierownika podmiotu kontrolowanego w dniu 18 maja 2026r. zawiadomieniem Przewodniczącej Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Pomorskim z dnia 18 maja 2026r., działającej z upoważnienia Wojewody Pomorskiego.

Kontrolę przeprowadzili członkowie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Pomorskim, w trybie określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2023 r.⁵ w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁶, posiadający upoważnienia Wojewody Pomorskiego z dnia 15 maja 2026 r. udzielone zgodnie z artykułem ustawy.

W trakcie kontroli, informacji w zakresie jej przedmiotu udzielali:

- Pani Jolanta Banaszewska - Przewodnicząca Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku, powołana zarządzeniem⁷;
- Pani Monika Haftka - Sekretarz Zespołu, powołana zarządzeniem⁸ (dalej: Sekretarz);

Usytuowanie strukturalne Powiatowego Zespołu

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku utworzony jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Szczegółowe zasady wydawania orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz o wskazaniu do ulg i uprawnień, a także trybu postępowania przy orzekaniu, składu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołów orzekających i sposobu działania tych zespołów określa rozporządzenie w sprawie orzekania. Zespół orzeka na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo za ich zgodą na wniosek ośrodka pomocy społecznej.

Powiatowy Zespół sytuowany jest w budynku przystosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych, należącym do Starostwa Powiatowego w Malborku, a administrowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Malborku. Zespół wynajmuje od PUP łącznie 7 pomieszczeń znajdujących się na parterze budynku.

Warunki organizacyjno-techniczne Powiatowego Zespołu

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku spełnia warunki organizacyjno-techniczne. Budynek jest przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co potwierdza protokół oględzin, sporządzony w dniu kontroli.⁹

Zespół dysponuje siedmioma pomieszczeniami:

- gabinet lekarski,
- gabinet specjalistów,
- 2 pomieszczenia administracyjne;

⁵ (Dz.U. 2023 poz. 2283)

⁶ (Dz.U. z 2025 r. poz. 913)

⁷ Zarządzenie nr 24/2023 Starosty Malborskiego z dnia 29 sierpnia 2023 r.

⁸ Zarządzenie nr 24/2023 Starosty Malborskiego z dnia 29 sierpnia 2023 r.

⁹ Akta kontroli str. 14-15

- jedno pomieszczenie służy do obróbki wniosków przed trafieniem na posiedzenia składów orzekających,
- drugie pomieszczenie służy do obsługi składów orzekających i wydawania orzeczeń,
- sekretariat, w którym pracownik przyjmuje dokumenty oraz udziela informacji osobom zainteresowanym. Ponadto w pomieszczeniu tym odbywa się proces wyrobienia LON i KP,
- gabinet Przewodniczącej Zespołu,
- pomieszczenie pełniące rolę archiwum.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku dysponuje wyodrębnioną poczekalnią dla stron oraz toaletą dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na potrzeby przechowywania dokumentacji Zespół wykorzystuje również pomieszczenie zlokalizowane w piwnicy, pełniące funkcję archiwum. Ponadto dodatkowe pomieszczenie archiwalne znajduje się w siedzibie Starostwa Powiatowego w Malborku.

Kadra Powiatowego Zespołu i formy jego zatrudnienia

W kontrolowanym okresie funkcję Przewodniczącego Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku pełni Pani Jolanta Banaszewska. Na dzień kontroli w skład Powiatowego Zespołu wchodzi - Przewodniczący Zespołu i następujący członkowie:

- Sekretarz Zespołu,
- 10 lekarzy,
- 2 psychologów,
- 1 psycholog/doradca zawodowy,
- 2 pracowników socjalnych,
- 1 doradca zawodowy/pracownik socjalny,
- 1 pracownik socjalny/pedagog.

Ustalenia dokonane podczas kontroli wykazały, że powołani specjaliści spełniają wymogi kwalifikacyjne określone w § 21 rozporządzenia w sprawie orzekania oraz posiadają zaświadczenia uprawniające do orzekania, wydane przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych lub Wojewodę Pomorskiego. W Powiatowym Zespole zatrudnionych jest 9 pracowników administracyjnych.

Na podstawie przepisów określonych w przepisach Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, kolejno upoważniono:

- Sekretarza Zespołu Panią Ewelinę Haftkę¹⁰ - do podpisywania wszelkich pism i dokumentów niezbędnych do prowadzenia postępowań w sprawach orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz dokumentów związanych z wydaniem legitymacji osoby niepełnosprawnej i kart parkingowych;
- referenta Panią Karolinę Sinicką-Kosek¹¹, pracownika administracyjnego Panią Agnieszkę Paklepa¹², referenta Panią Annę Szczerbę¹³, pracownika administracyjnego

¹⁰ Upoważnienie Przewodniczącej PZON Malbork z dnia 02.01.2024 r.

¹¹ Upoważnienie Przewodniczącej PZON Malbork z dnia 02.01.2024 r.

¹² Upoważnienie Przewodniczącej PZON Malbork z dnia 02.01.2024 r.

Panią Henrykę Macias¹⁴ do podpisywania zawiadomienia o posiedzeniu składu orzekającego PZON oraz zaświadczenia potwierdzającego złożenie wniosku;

- pracownika administracyjnego Panią Kamilę Kuśmierz¹⁵ do podpisywania zawiadomienia o posiedzeniu składu orzekającego PZON, zaświadczenia potwierdzającego złożenie wniosku oraz zawiadomienia o konieczności uzupełnienia dokumentacji medycznej.

Średnia liczba posiedzeń

Średnia liczba posiedzeń w tygodniu wynosi 8. W trakcie jednego posiedzenia wydaje się około 15 orzeczeń.

Prawidłowość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur określonych w rozporządzeniach

Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie orzekania¹⁶, Powiatowy Zespół winien wydawać odpowiednio orzeczenia o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia oraz stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 roku życia. Poniżej wykazane są dane za okres od sierpnia do października 2025 r.:

- Zestawienie liczby wpływających wniosków:

Wnioski do 16 roku życia	Wnioski po 16 roku życia	Ogółem
167	1536	1703

- Zestawienie liczby wydanych orzeczeń:

Orzeczenia do 16 roku życia	Orzeczenia po 16 roku życia	Ogółem
157	1422	1579

- Zestawienie liczby złożonych odwołań:

Osoby do 16 roku życia	Osoby po 16 roku życia
6	80
Przekazane do WZON	Rozpatrzone w wyniku samokontroli
84	2

- Zestawienie liczby wydanych legitymacji:

LON poniżej 16 roku życia	LON powyżej 16 roku życia	Ogółem
46	523	569

W toku kontroli ocenie podlegała prawidłowość stosowania przepisów, zawartych w niżej wymienionych aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913), zwana dalej ustawą o rehabilitacji,
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021r. poz. 857 z późn. zm.), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie orzekania,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162, z późn. zm.),

¹³ Upoważnienie Przewodniczącej PZON Malbork z dnia 02.01.2024 r.

¹⁴ Upoważnienie Przewodniczącej PZON Malbork z dnia 02.01.2024 r.

¹⁵ Upoważnienie Przewodniczącej PZON Malbork z dnia 02.01.2024 r.

¹⁶ § 3-25 i § 28-33

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 listopada 2007 r., w sprawie warunków, sposobu oraz trybu gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (Dz. U. Nr 228, poz. 1681),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1961).

**Opis czynności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania
o niepełnosprawności w Malborku (procedura wydawania orzeczeń):**

Analizy formalnej złożonego wniosku dokonuje sekretarz Zespołu, natomiast analizy merytorycznej zgromadzonej dokumentacji dokonuje lekarz pełniący funkcję przewodniczącego składu orzekającego. O terminie posiedzenia składu orzekającego osoba zainteresowana jest zawiadamiana co najmniej 14 dni przed wyznaczonym terminem, za pośrednictwem przesyłki listowej nierejestrowanej, co wynika z przyjętych rozwiązań organizacyjnych mających na celu ograniczenie kosztów korespondencji. W przypadku niestawiennictwa strony zawiadomienie o kolejnym terminie posiedzenia doręczane jest przesyłką poleconą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. W sytuacji zwolnienia miejsca na posiedzeniu składu orzekającego do harmonogramu włączane są osoby z listy oczekujących, które są informowane telefonicznie o terminie posiedzenia z co najmniej 7-dniowym wyprzedzeniem. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności jest co do zasady odbierane przez osobę zainteresowaną w dniu posiedzenia składu orzekającego. W przypadkach wymagających przeprowadzenia dodatkowych konsultacji pomiędzy członkami składu orzekającego orzeczenie jest doręczane stronie drogą pocztową w terminie do 14 dni od dnia posiedzenia.

**Prawidłowość rozpatrzenia wniosków o ustalenie
niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności pod względem formalno-prawnym**

Na podstawie analizy wybranych akt ustalono, iż wszystkie kontrolowane sprawy¹⁷ zostały wszczęte na podstawie prawidłowo wypełnionych i złożonych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. W postępowaniu w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności Powiatowy Zespół korzysta z druku wstępnej analizy wniosku.

Wstępna weryfikacja złożonej dokumentacji, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie orzekania¹⁸, została dokonana przez lekarza wyznaczonego przez Przewodniczącego Zespołu. Kontrola wykazała, że druki wstępnej analizy wniosku zostały dołączone do akt sprawy i podpisane przez lekarza dokonującego analizy. Ponadto zawiadomienia zostały wystosowane zgodnie z w/w rozporządzeniem.

Oceny stanu zdrowia sporządzili lekarze - przewodniczący składów orzekających we wszystkich skontrolowanych sprawach w dniu badania w oparciu o badanie przedmiotowe i podmiotowe oraz zgromadzoną dokumentację medyczną. Pozostali członkowie sporządzili

¹⁷ 731.8028.24, 731.3778.17, 731.3868.17, 3221/1959/14, 731.8381.25, 731.6958.23, 731.2557.14, 731.2592.15, 8211/13102/11, 731.2407.14, 731.5344.19, 731.2591.15, 8211/2732/02, 731.8402.25, 731.6698.22, 731.3083.15, 3221/494/12, 731.8390.25, 731.7046.23, 731.8383.25, 731.7863.24, 8211/11676/10, 731.8481.25, 731.7034.23, 731.8495.25, 731.5316.19, 731.8486.25, 731.4987.19, 8211/9546/07, 731.8527.25, 731.8447.25, 731.8492.25, 731.8477.25, 730.D.1476.23, 730.D.1691.25, 730.D.1690.25, 730.D.1552.24, 730.D.1248.20, 3221/D/32/11, 730.D.1220.20, 731.8532.25, 731.6503.22

¹⁸ § 33 pkt 2

oceny w zakresie swoich specjalności. Z przeprowadzonych posiedzeń sporządzono protokoły zawierające ustalenia wynikające ze sporządzonych przez specjalistów ocen, w szczególności:

- rozpoznanie zasadnicze,
- okres/datę początku niepełnosprawności,
- przyczynę niepełnosprawności,
- okres na jaki wydano orzeczenie,
- wskazania, uzasadnienie.

We wszystkich skontrolowanych sprawach, zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, Przewodniczący Zespołu dokonał na formularzu wstępnej analizy wniosku oceny złożonych wniosków oraz dołączonych zaświadczeń o stanie zdrowia pod kątem spełnienia wymogów formalnych. Jednocześnie na tym samym formularzu Przewodniczący Zespołu dokonał pisemnego wyznaczenia składów orzekających właściwych do rozpoznania poszczególnych spraw.

Stosownie do rozporządzenia¹⁹ w sprawie warunków, sposobu oraz trybu gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności dane dot. orzekanych spraw były gromadzone i przetwarzane w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności. Z kolei dane dotyczące uprawnień pracowników i członków Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku powinny być na bieżąco aktualizowane w w/w systemie.

Pracownicy Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku (zgodnie z zaleceniami Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych), w powyższych działaniach stosują druki dostępne w wyżej wymienionym systemie.

Terminowość rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności

Zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w sprawach nie unormowanych przepisami tejże ustawy stosuje się Kodeks postępowania administracyjnego, na podstawie którego sprawę należy załatwić nie później niż w ciągu miesiąca od dnia wszczęcia postępowania. Stosownie do art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiadomienie o niezafatwieniu sprawy w terminie z podaniem przyczyny zwłoki i wskazaniem nowego terminu jej załatwienia w formie przewidzianej w rozporządzeniu w sprawie orzekania²⁰ tj. zawiadomienia podpisanego przez Przewodniczącego Zespołu oraz Sekretarza lub wyznaczonego przez Przewodniczącego Zespołu członka Zespołu.

W toku kontroli ustalono, że 8²¹ spraw nie zawierało zawiadomień o niezafatwieniu sprawy w terminie. Stosownie do art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego²² załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Zgodnie z KPA²³ o każdym przypadku niezafatwienia sprawy

¹⁹ Dz.U. 2007 nr 228 poz. 1681

²⁰ §19 ust.3 pkt 3

²¹ 731/8477.25, 730.D.1476.23, 730.D.1691.25, 730.D.1690.25, 730.D.1552.24, 730.D.1248.20, 3221/D/32/11, 731.6503.22

²² Dz.U. 2024.0.572 t.j. - Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego

²³ art. 36 § 1

w terminie miesiąca Powiatowy Zespół jest zobowiązany zawiadomić stronę, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy.

W odpowiedzi na pismo dotyczące złożenia wyjaśnień w toku kontroli Sekretarz Zespołu przedstawiła wyjaśnienia, odnosząc się indywidualnie do każdej z objętych kontrolą spraw:

- sprawa nr 1²⁴ - wydłużenie terminu rozpatrzenia wniosku spowodowała konieczność uzupełnienia dokumentacji medycznej;
- sprawa nr 2²⁵ - miesięczny urlop lekarza orzecznika, ze względu na schorzenia brak możliwości wydania orzeczenia przez innego specjalistę, konieczność wyznaczenia terminu posiedzenia składu orzekającego;
- sprawa nr 3²⁶ - miesięczny urlop lekarza orzecznika, ze względu na schorzenia brak możliwości wydania orzeczenia przez innego specjalistę, konieczność wyznaczenia terminu posiedzenia składu orzekającego;
- sprawa nr 4²⁷ - miesięczny urlop lekarza orzecznika, ze względu na schorzenia brak możliwości wydania orzeczenia przez innego specjalistę, konieczność wyznaczenia terminu posiedzenia składu orzekającego;
- sprawa nr 5²⁸ - miesięczny urlop lekarza orzecznika, ze względu na schorzenia brak możliwości wydania orzeczenia przez innego specjalistę, konieczność wyznaczenia terminu posiedzenia składu orzekającego;
- sprawa nr 6²⁹ - miesięczny urlop lekarza orzecznika, ze względu na schorzenia brak możliwości wydania orzeczenia przez innego specjalistę, konieczność wyznaczenia terminu posiedzenia składu orzekającego;
- sprawa nr 7³⁰ - miesięczny urlop lekarza orzecznika, ze względu na schorzenia brak możliwości wydania orzeczenia przez innego specjalistę, konieczność wyznaczenia terminu posiedzenia składu orzekającego;
- sprawa nr 8³¹ - pierwszy termin posiedzenia wyznaczony na dzień 16.10.2025 r. (w ciągu 60 dnia od złożenia wniosku), wnioskodawca nie stawił się w wyznaczonym dniu - drugi termin 31.10.2025.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie orzekania³², orzeczenie o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień doręcza się na piśmie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia w sprawie wydania orzeczenia. Ustalenia dokonane w tym zakresie wykazały, że w 42 skontrolowanych aktach spraw orzeczenia były odbierane osobiście (30) lub wysyłane za pośrednictwem poczty polskiej (12). We wszystkich aktach spraw termin został zachowany.

Zgodnie z rozporządzeniem³³ w sprawie orzekania zawiadomienie o terminie rozpatrzenia wniosku, nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia, doręcza się osobie zainteresowanej lub jej przedstawicielowi ustawowemu. W uzasadnionych przypadkach, zawiadomienia można dokonać również telefonicznie albo za pomocą poczty elektronicznej.

²⁴ PZON.3577.51959.2025

²⁵ PZON.2867.51655.2025

²⁶ PZON.2632.51549.2025

²⁷ PZON.2834.51642.2025

²⁸ PZON.2810.51627.2025

²⁹ PZON.2762.51607.2025

³⁰ PZON.2805.51625.2025

³¹ PZON.3954.52120.2025

³² §13 ust. 5

³³ §7 pkt 3

Podczas kontroli ustalono, że we wszystkich kontrolowanych aktach spraw zachowano ustawowy odstęp 7 dni pomiędzy poinformowaniem strony o posiedzenia, a samym posiedzeniem.

Ustalenie dokonane w toku kontroli wykazały, że w 9³⁴ sprawach akta nie zawierały zaświadczenia potwierdzającego złożenie wniosku oraz określającego okres ważności dotychczasowego orzeczenia. Należy wskazać, że dokument ten powinien znajdować się w aktach sprawy, gdyż stanowi potwierdzenie jego wydania stronie oraz umożliwia korzystanie z uprawnień wynikających z dotychczasowego orzeczenia do czasu wydania nowego orzeczenia, zapewniając tym samym ciągłość przysługujących świadczeń i uprawnień.

W odpowiedzi na pismo dotyczące złożenia wyjaśnień w toku kontroli Sekretarz wskazała, że były to sprawy, w których wnioski zostały złożone osobiście, a zaświadczenia wydano stronom w dniu złożenia wniosku, bezpośrednio w siedzibie Zespołu.

Oceny orzecznicze

Ocena lekarza - członka WZON

W wyniku analizy 21³⁵ akt,

Ustalono, co następuje

- niewłaściwą kwalifikację do stopnia niepełnosprawności stwierdzono w 1 sprawie³⁶ – zgromadzona w sprawie dokumentacja nie uzasadnia wydanego orzeczenia;
- niewłaściwe zastosowanie symboli przyczyny niepełnosprawności stwierdzono w 4 sprawach³⁷ – zgromadzona w sprawach dokumentacja nie stanowi uzasadnienia dla zastosowania symboli);
- brak uzasadnienia dla decyzji o przyznaniu karty parkingowej stwierdzono w 4 sprawach³⁸;
- niepełny opis badania przedmiotowego stwierdzono w 8 sprawach³⁹;
- brak wywiadu lekarskiego stwierdzono w 8 sprawach⁴⁰;
- lakoniczne rozpoznania bez informacji szczegółowych koniecznych do oceny stopnia zaawansowania schorzeń oraz stanu funkcjonalnego orzekanego stwierdzono w 3 sprawach⁴¹;
- brak uwag do 7 spraw⁴²;

Uzasadnienie

W orzeczeniach zwraca uwagę niestaranność i powierzchowność opisu badania, skąpy wywiad lub zupełny jego brak, ogólne i zdawkowe rozpoznania medyczne, brak uzasadnienia dla przyznanej karty parkingowej, nie stosowanie obowiązujących zasad orzecznictwa.

³⁴ PZON.3142.51775.2025, PZON.3376.51874.2025, PZON.3412.48783.2025, PZON.3884.23212.2025, PZON.3607.45953.2025, PZON.4397.19520.2025, PZON.4116.34227.2025, PZON.3909.49417.2025, PZON.3857.46447.2025

³⁵ 2867.51655.2025, 2632.51549.2025, 2834.51642.2025, 2810.51627.2025, 2762.51607.2025, 2805.51625.2025, 2868.51656.2025, 3779.52045.2025, 3607.45953.2025, 3983.44671.2025, 3821.46578.2025, 3766.52039.2025, 3578.51960.2025, 3563.51957.2025, 4397.19520.2025, 4075.52176.2025, 4510.44514.2025, 4116.34227.2025, 3909.49417.2025, 3857.46447.2025, 3954.52120.2025

³⁶ 4397.19520.2025

³⁷ 2532.51549.2025, 2834.51642.2025, 2805.51625.2025, 2868.51656.2025

³⁸ 4397.19520.2025, 4075.52176.2025, 4116.34227.2025, 3909.49417.2025

³⁹ 2632.51549.2025, 2834.51642.2025, 2762.51607.2025, 2868.51656.2025, 4075.52176.2025, 4116.34227.2025, 3909.49417.2025, 3857.46447.2025

⁴⁰ 3607.45953.2025, 3578.51960.2025, 3563.51957.2025, 4075.52176.2025, 4116.34227.2025, 3909.49417.2025, 3857.46447.2025, 3954.52120.2025

⁴¹ 3578.51960.2025, 4397.19520.2025, 3857.46447.2025

⁴² 2867.51655.2025, 2810.51627.2025, 3779.52045.2025, 3983.44671.2025, 3821.46578.2025, 3766.52039.2025, 4510.44514.2025

Należy przypomnieć, że orzekanie o stopniu niepełnosprawności jest kompleksową oceną ograniczeń w możliwości funkcjonowania osoby orzekanej w życiu społecznym i zawodowym, będących następstwem naruszenia sprawności organizmu w wyniku istniejących schorzeń. Wywiad lekarski oraz badanie przedmiotowe są integralną i wymaganą częścią badania orzeczniczego. Mają one stanowić podstawę i uzasadnienie dla powyższych ustaleń. Wywiad to rozmowa z osobą orzekaną w celu zebrania informacji o stanie jej zdrowia, dolegliwościach, chorobach przebytych oraz stylu życia, wykształcenia oraz wykonywanej pracy. Powinien zawierać istotne dla historii choroby daty oraz szczególnie uwzględnić stan aktualny. Bardzo częstą przyczyną odwołań do WZON jest nierzetelnie i pośpiesznie przeprowadzony wywiad i badanie lekarskie, przez co orzekani czują się zlekceważeni. Przy kwalifikacji do zaliczenia do niepełnosprawności/stopnia niepełnosprawności oraz przyznania symboli przyczyny niepełnosprawności obowiązują zalecenia ustawowe oraz zasady i standardy orzecznictwa lekarskiego przedstawianych na szkoleniach orzecznich.

Podsumowanie

Przy kwalifikacji do niepełnosprawności/stopnia niepełnosprawności lekarz orzecznik jest zobowiązany stosować przepisy prawa: ustawa w sprawie orzekania oraz rozporządzenia w sprawie orzekania. Wszystkie elementy orzeczenia mają być oceniane zgodnie z aktualną wiedzą medyczną, po wnikliwej analizie badania podmiotowego i przedmiotowego oraz ocenie aktualnych ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu.

Wywiad powinien zawierać zgłaszane przez orzekanego dolegliwości, stosowane leczenie, uwzględnić wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz informacje, czy osoba orzekana jest czynna zawodowo.

Opis badania przedmiotowego powinien zawierać wszystkie elementy potwierdzające rozpoznanie i wskazujące na naruszenie sprawności organizmu osoby orzekanej. W sprawach z narządu ruchu oraz przy przyznaniu karty parkingowej szczególnie dobrze trzeba opisać zakres ruchomości stawów kończyn i kręgosłupa oraz ocenić wydolność chodu. W przypadku orzekania o przyznaniu karty parkingowej wymogiem ustawowym jest stwierdzenie u osoby orzekanej znacznie ograniczonych możliwości samodzielnego poruszania się – badanie przedmiotowe oraz zgromadzona w sprawie dokumentacja powinny ten stan potwierdzać.

W kwestii przyznawania symbolu niepełnosprawności zaleca się przeprowadzenie wnikliwej oceny, czy istniejące schorzenie jest przyczyną upośledzenia funkcji organizmu, która powoduje niepełnosprawność w stopniu określonym w orzeczeniu. Samo istnienie/rozpoznanie choroby nie uzasadnia przyznania symbolu przyczyny niepełnosprawności. Rozpoznanie wymagają uszczegółowienia (np. podania daty zabiegów operacyjnych, udaru, zawału etc, zastosowania powszechnych w medycynie skal jak np. NYHA, CCS, NIHSS czy TNM, oceny stopnia upośledzenia funkcji, istotnych informacji na temat leczenia), tak by zawierały uzasadnienie przyznanego stopnia. Przy stosowaniu gotowych schematów tzw. wklejek należy je modyfikować indywidualnie do każdej sprawy.

Ocena psychologa - członka WZON

W wyniku analizy 21⁴³ spraw,

Ustalono, co następuje

Analizie poddano kompletność ocen psychologicznych, spójność pomiędzy opisem funkcjonowania a formułowanymi wnioskami, sposób opisu ograniczeń funkcjonalnych, zasadność wskazywanych przesłanek orzeczniczych oraz zgodność treści ocen z obowiązującymi zasadami orzekania o stopniu niepełnosprawności.

W toku kontroli stwierdzono, że znaczna część ocen psychologicznych zawiera podstawowe informacje dotyczące rozpoznania, przebiegu leczenia oraz zgłaszanych przez osobę orzekaną trudności, jednak opis funkcjonowania psychicznego, społecznego i zawodowego często ma charakter skrótowy i niewystarczająco odzwierciedla rzeczywiste ograniczenia funkcjonalne. W wielu ocenach spraw⁴⁴ poszczególne części formularza zawierają określenia odpowiadające końcowym wskazaniom orzeczniczym, zamiast opisu trudności stanowiących podstawę do sformułowania tych wskazań, gdzie w polach dotyczących ograniczeń zawodowych wpisywano określenia takie jak „warunki pracy chronionej”, „stanowisko chronione” lub „niezdolny do pracy”. Opis ograniczeń zawodowych powinien wskazywać, jakie cechy funkcjonowania osoby utrudniają lub uniemożliwiają wykonywanie pracy, np. trudności w utrzymaniu koncentracji, obniżona odporność na stres, zaburzenia kontaktów interpersonalnych, problemy z organizacją pracy, konieczność stałego nadzoru lub wsparcia przy wykonywaniu obowiązków.

Podobnie w obszarze funkcjonowania społecznego spotykano sformułowania typu „częściowa opieka”, „okresowe wsparcie”, „częściowa zależność”, „zależny od innych”, które opisują raczej poziom proponowanego wsparcia niż faktyczne ograniczenia osoby orzekanej. Brak takich informacji utrudnia prześledzenie związku pomiędzy rozpoznanymi zaburzeniami a proponowanymi wskazaniami dotyczącymi zatrudnienia.

Ocena psychologiczna stanowi jeden z dowodów w postępowaniu orzeczniczym, dlatego szczególne znaczenie ma opisanie obserwowanych ograniczeń funkcjonalnych, np. trudności w planowaniu działań, organizacji codziennych czynności, samodzielnym podejmowaniu decyzji, utrzymywaniu relacji społecznych, orientacji w sytuacjach społecznych, koncentracji uwagi czy kontroli zachowania. Dopiero taki opis pozwala na przejrzyste uzasadnienie późniejszych wniosków dotyczących stopnia niepełnosprawności oraz wskazań orzeczniczych.

Analiza ocen wskazuje, że pojęcia „opieka” i „pomoc” nie zawsze były stosowane w sposób jednoznaczny. W części ocen pojęcie opieki wykorzystywano w odniesieniu do czynności, które bardziej odpowiadają definicji pomocy i wsparcia. Przykładowo w sprawie PZON.3252.51818.2025 wskazano konieczność opieki w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz pełnieniu ról społecznych. Podobna sytuacja występuje w 4⁴⁵ sprawach.

⁴³ PZON.3163.51783.2025, PZON.3361.51866.2025, PZON.3252.51818.2025, PZON.3142.51775.2025, PZON.3166.51786.2025, PZON.3189.32738.2025, PZON.3057.51743.2025, PZON.3376.51874.2025, PZON.3407.51884.2025, PZON.3411.33275.2025, PZON.3416.36906.2025, PZON.3714.36973.2025, PZON.3412.48783.2025, PZON.3406.49128.2025, PZON.3577.51959.2025, PZON.3884.23212.2025, PZON.3927.52111.2025, PZON.3896.52096.2025, PZON.3911.52104.2025, PZON.3782.52046.2025, PZON.3847.52075.2025

⁴⁴ PZON.3361.51866.2025, PZON.3252.51818.2025, PZON.3166.51786.2025, PZON.3376.51874.2025, PZON.3407.51884.2025, PZON.3411.33275.2025, PZON.3416.36906.2025, PZON.3412.48783.2025, PZON.3406.49128.2025, PZON.3782.52046.2025, PZON.3847.52075.2025

⁴⁵ PZON.3376.51874.2025, PZON.3411.33275.2025, PZON.3416.36906.2025, PZON.3406.49128.2025

Dla zachowania spójności orzeczniczej zasadne jest wyraźne rozróżnianie:

- opieki, rozumianej jako wyręczanie osoby w podstawowych czynnościach życiowych z uwagi na ograniczoną zdolność do samodzielnej egzystencji,
- pomocy, rozumianej jako wsparcie w wykonywaniu określonych czynności lub pełnieniu ról społecznych przy zachowanej częściowej samodzielności.

Precyzyjne stosowanie tych pojęć ma istotne znaczenie dla oceny przesłanek odpowiadających umiarkowanemu i znacznemu stopniowi niepełnosprawności.

W wielu ocenach stwierdzono rozbieżności pomiędzy opisem funkcjonowania osoby a formułowanymi wnioskami i uzasadnieniami. W jednej⁴⁶ ze skontrolowanych spraw stwierdzono, że funkcjonowanie społeczne zostało określone jako prawidłowe, natomiast jednocześnie wskazano konieczność pomocy w pełnieniu ról społecznych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego. W ocenie nie opisano jednak trudności uzasadniających takie stanowisko.

Analiza jednej⁴⁷ ze skontrolowanych spraw wykazała, że opis funkcjonowania ogranicza się do zaburzeń koncentracji uwagi, pamięci, regulacji emocji oraz wycofania społecznego, natomiast w uzasadnieniu wskazano niezdolność do samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałej i długotrwałej opieki. Zakres opisanych w sprawie ograniczeń nie pozwala jednoznacznie prześledzić toku rozumowania prowadzącego do takiego wniosku.

W kolejnej sprawie⁴⁸ funkcjonowanie społeczne określono jako prawidłowe, jednocześnie wskazując konieczność pomocy w pełnieniu ról społecznych.

W toku kontroli jednej⁴⁹ ze spraw stwierdzono, że uzasadnienie zawiera stwierdzenie o konieczności długotrwałej opieki, podczas gdy końcowy wniosek (przesłanka) dotyczy umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Podobne rozbieżności występują w 7⁵⁰ sprawach gdzie uzasadnienia zawierają jednocześnie elementy charakterystyczne dla umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (potrzeba częściowej pomocy) oraz dla znacznego stopnia niepełnosprawności (opieka, zależność od innych osób). Dla przejrzystości procesu orzeczniczego wskazane jest zachowanie pełnej zgodności pomiędzy opisem funkcjonowania, wskazywanymi ograniczeniami oraz końcowymi wnioskami.

Kontrola wykazała występowanie ocen psychologicznych sporządzanych w trybie zaocznym w 7⁵¹ sprawach. Należy zauważyć, że sporządzenie oceny psychologicznej bez bezpośredniego badania osoby orzekanej stanowi sytuację wymagającą szczególnie starannego udokumentowania źródeł informacji stanowiących podstawę opiniowania. W części analizowanych spraw w poszczególnych rubrykach wpisywano jedynie określenie „zaoczne” lub bardzo ogólne sformułowania typu „zaburzenia”, „zależny od innych”,

⁴⁶ PZON.3163.51783.2025

⁴⁷ PZON.3252.51818.2025

⁴⁸ PZON.3142.51775.2025

⁴⁹ PZON.3376.51874.2025

⁵⁰ PZON.3407.51884.2025, PZON.3411.33275.2025, PZON.3416.36906.2025, PZON.3412.48783.2025, PZON.3406.49128.2025, PZON.3782.52046.2025, PZON.3847.52075.2025

⁵¹ PZON.3189.32738.2025, PZON.3057.51743.2025, PZON.3714.36973.2025, PZON.3577.51959.2025, PZON.3884.23212.2025, PZON.3927.52111.2025, PZON.3896.52096.2025

„całkowita opieka”, bez wskazania, z jakich danych wynikają te ustalenia. W ocenie psychologicznej sporządzanej zaocznie psycholog nie ma możliwości przeprowadzenia bezpośredniej obserwacji zachowania, oceny kontaktu, orientacji, sposobu wypowiedzi, poziomu współpracy czy reakcji emocjonalnych osoby badanej. Tym większego znaczenia nabiera precyzyjne wskazanie materiału dowodowego, który stanowił podstawę formułowanych wniosków.

Szczególną uwagę zwrócono na oceny psychologiczne sporządzane wobec osób, u których nie stwierdzono zaburzeń psychicznych, istotnych zaburzeń funkcji poznawczych ani zaburzeń emocjonalnych mogących bezpośrednio wpływać na funkcjonowanie psychiczne. Dotyczy to między innymi ⁵² spraw. Należy podkreślić, że udział psychologa w procesie orzekania nie ogranicza się wyłącznie do oceny obecności zaburzeń psychicznych. Psycholog może oceniać również wpływ schorzeń somatycznych na samodzielność, proces adaptacji do choroby, funkcjonowanie społeczne, zdolność do pełnienia ról społecznych, komunikowanie się, aktywność życiową czy radzenie sobie z konsekwencjami niepełnosprawności. W sytuacjach, gdy psycholog proponuje zaliczenie do danego stopnia niepełnosprawności pomimo braku zaburzeń psychicznych, istotne jest szczegółowe opisanie, jakie ograniczenia funkcjonalne zostały zaobserwowane i w jaki sposób wpływają one na codzienne funkcjonowanie osoby orzekanej.

W jednej ze skontrolowanych spraw ⁵³ wskazano potrzebę uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, przy jednoczesnym wskazaniu w ograniczeniach w funkcjonowaniu zawodowym „nie dotyczy” u osoby w wieku produkcyjnym. Należy podkreślić, że warsztaty terapii zajęciowej są formą rehabilitacji społecznej i zawodowej adresowaną przede wszystkim do osób w wieku aktywności zawodowej, które nie są zdolne do podjęcia zatrudnienia, a jednocześnie wymagają rozwijania lub podtrzymywania umiejętności niezbędnych do możliwie samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy. Z tego względu wskazanie do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej powinno pozostawać w logicznym związku z oceną funkcjonalną osoby, w szczególności z ustaleniem niezdolności do pracy oraz opisem ograniczeń społecznych i adaptacyjnych uzasadniających potrzebę takiej formy rehabilitacji.

Uzasadnienie

Kontrolowane oceny psychologiczne w większości zawierały podstawowe informacje dotyczące rozpoznania oraz przebiegu leczenia. Najczęściej stwierdzane trudności dotyczyły jednak niewystarczającego opisu funkcjonowania psychicznego, społecznego i zawodowego, zastępowania opisu ograniczeń gotowymi wskazaniem orzeczniczymi, niepełnego uzasadniania przyjmowanych przesłanek oraz występowania niespójności pomiędzy treścią poszczególnych części ocen.

Podsumowanie

W przypadkach oceny psychologicznej osób bez zaburzeń psychicznych opisywać wpływ schorzeń somatycznych na samodzielność, aktywność społeczną, zawodową. Wzmocnić opisowy charakter ocen psychologicznych poprzez wskazywanie, opisywanie konkretnych

⁵² PZON.3163.51783.2025, PZON.3057.51743.2025, PZON.3407.51884.2025, PZON.3416.36906.2025, PZON.3911.52104.2025, PZON.3782.52046.2025

⁵³ PZON.3189.32738.2025

ograniczeń funkcjonalnych. Z całą pewnością należy dokonywać rozróżnienia pojęcie pomocy od opieki i każdorazowo uzasadniać potrzebę pomocy lub opieki poprzez wskazanie konkretnych czynności i obszarów funkcjonowania wymagających wsparcia. W części ograniczeń zawodowych opisywać przyczyny ograniczeń zamiast wskazań dotyczących zatrudnienia. Należy dbać o spójność między opisem funkcjonowania, wskazywanymi ograniczeniami a rodzajem wymaganej pomocy lub opieki oraz końcowym uzasadnieniem oceny psychologicznej. W uzasadnieniach koncentrować się na skutkach funkcjonalnych schorzeń a nie na samych jednostkach chorobowych, bo to ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia stanowią podstawę ustalenia stopnia niepełnosprawności. W ocenach zaocznych wskazywać źródła, informacje będące podstawą sformułowania opinii.

Podsumowanie oceny działalności

Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku

Na podstawie dokonanych ustaleń działalność skontrolowanej jednostki oceniamy pozytywnie z uchybieniami. Na tym protokół zakończono.

Zgodnie z § 16 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2008 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁵⁴, kierownik jednostki kontrolowanej został poinformowany o prawie zgłoszenia przed podpisaniem protokołu umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole oraz zgłoszenia ich na piśmie w ciągu 7 dni od dnia otrzymania protokołu. Protokół niniejszy sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i zaparafowano na każdej ze stron.

1) Kontrolowany:

(data podpisania protokołu: 17.07 2026 r., Malbork):

- Pani Jolanta Banaszewska - Przewodnicząca Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku; Banaszewska

2) Kontrolujący:

(data podpisania protokołu: 16 lipca 2026 r., Gdańsk):

- Pani Monika Szczesiak - Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu, kierownik zespołu kontrolnego; Monika Szczesiak
- Pani Karolina Majewska - lekarz; Karolina Majewska
- Pani Grażyna Brzezińska - psycholog; Grażyna Brzezińska
- Pan Przemysław Doliński - inspektor wojewódzki; Przemysław Doliński

Uwagi:

⁵⁴ (Dz. U Nr. 53, poz. 323)